

Utvärdering av Idéburet offentligt partnerskap med Växtvärket om bygglek på Guldängen

Fastighets- och gatukontoret

2024-05-21

Innehåll

Om rapporten	3
Avtalet: IOP som konstruktion	4
Vad innebär ett IOP-avtal?	4
Skillnader IOP-avtal, upphandling och föreningsbidrag	5
När välja IOP-avtal?	6
IOP-avtal för bygglek på Guldängen	7
Bakgrund	7
Avtalet med Växtvärket	9
Verksamheten utifrån mål och syfte	12
Platsen – lämplighet	14
Samverkan mellan Växtvärket och fastighets- och gatukontoret	16
Slutsatser och rekommendationer	17

Om rapporten

Inledning

Fastighets- och gatukontorets förvaltningsledning har lämnat ett uppdrag att utvärdera IOP-avtalet med Växtvärket för Guldängens bygglekplats. Utvärderingen ska avse samarbetsformen, samarbetet och platsen för verksamheten. Utvärderingen utgör också en del av den avtalade uppföljningen och ska utgöra ett underlag för beslut kring den fortsatta verksamheten.

Rapporten bygger på dokumentation och intervjuer. Intervjuer har gjorts med tjänstemän på fastighets- och gatukontoret och företrädare för Växtvärket.

Avtalet: IOP som konstruktion

Vad innebär ett IOP-avtal?

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan den offentliga och den idéburna sektorn med syfte att hantera någon form av samhällsutmaning (malmo.se).

IOP är en möjlighet för det civila samhället att utifrån mer jämlika villkor aktivt delta och bidra till samhällsutvecklingen. Utgångspunkten är tanken att idéburna organisationer ofta har särskild kunskap som är viktig för att möta förändringar och utmaningar i samhället. Det har därför ansetts viktigt att offentlig verksamhet samverkar med den idéburna sektorn för att få ta del av den kunskapen. (malmo.se). Ett sätt att samverka är genom ett så kallat idéburet offentligt partnerskap.

På Malmö stads hemsida beskrivs IOP som en relativt ny samverkansform, under utveckling. Att komma fram till ett IOP är en gemensam process mellan ideell förening och offentlig verksamhet som till stor del handlar om att skapa mesta möjliga samhällsnytta.

En överenskommelse om ett IOP grundar sig ofta i gemensamma komplexa samhällsutmaningar och med en målgrupp i fokus. Överenskommelsen ska ange vad partnerskapet ska gälla, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge partnerskapet ska gälla och andra särskilda förutsättningar (malmo.se).

På Malmö stads hemsida anges ett antal kriterier som måste vara uppfyllda.

Samarbete mellan den idéburna verksamheten och förvaltningen

Det ska finnas en ömsesidig samverkansrelation mellan den ideella verksamheten och den aktuella förvaltningen i Malmö stad. Till skillnad från en offentlig upphandling har överenskommelsen inte formen av ett kommersiellt avtal med t ex detaljreglering och sanktion. IOP ska vara en samverkansform som bygger på tillit och med syftet att uppnå ett visst samhälleligt mål.

Allmännyttiga mål

Syftet med IOP ska vara att uppnå ett eller flera allmännyttiga mål. Frågor som är särskilt lämpande för IOP är, enligt Malmo.se, ofta komplexa, det finns inte några särskilda lösningar eller tjänster som kan köpas. Därtill finns det stora vinster i att berörda aktörer tillsammans söker lösningar.

Båda parter bidrar med resurser

Ett IOP innebär, enligt Malmo.se inte att kommunen går in som finansiär i ett projekt utan att kommunen och organisationen samarbetar och samverkar. Båda parter behöver därför bidra. Det kan vara med pengar, lokal, volontärer eller liknande.

Ingen marknad eller konkurrenssituation att vårda

Ett IOP ska inte tecknas på en fungerande eller potentiell marknad. Detta skulle snedvrída konkurrensens och verka missgynnande.

Förenligt med kommunallagen

Utgångspunkten för bedömningen är om det är lämpligt ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med samhällsutmaningen.

Verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen

Det ska inte vara kommunen som beställer en insats. I sådana fall är troligen upphandling ett bättre alternativ.

Verksamheten detaljregleras inte av förvaltningen

Ett IOP-avtal bygger på samverkan och avtalet ska enbart övergripande reglera vad som ska göras, ange vem som bidrar med vilka resurser och hur länge avtalet gäller.

Om förvaltningen går in och detaljreglerar en verksamhet kommer detta att istället bli ett tjänsteköp där kommunen beställer en viss insats eller verksamhet. Ett sådant förfarande bör istället vara föremål för en upphandling.

Skillnader IOP-avtal, upphandling och föreningsbidrag

Enligt regeringens vägledning från 2019 får ett IOP inte innebära en anskaffning av en tjänst genom tilldelning av ett offentligt kontrakt. Är omständigheterna sådana att det i själva verket är fråga om att en offentlig

aktör köper en tjänst genom tilldelning av ett offentligt kontrakt så är det inte i ett partnerskap. I sådant fall ska upphandlingsregelverket tillämpas. Sex punkter ska, enligt praxis i EU-domstolen, vara uppfyllda för att det skall vara fråga om ett offentligt kontrakt:

- Det ska vara fråga om ett avtal mellan två eller flera parter
- Avtalet ska innebära att en överenskommelse har träffats mellan berörda parter
- Avtalet ska röra en upphandlande myndighets anskaffning av en vara, tjänst eller byggentreprenad
- Avtalet ska innebära att den avtalande myndigheten gör ett val av leverantör (selektivitetskravet)
- Avtalet ska innehålla ekonomiska villkor vilket innebär att den upphandlande myndigheten erhåller en prestation – mot vederlag och att det som anskaffas är av direkt ekonomiskt intresse för den upphandlande myndigheten
- Avtalet ska innehålla rättsligt bindande skyldigheter av ömsesidigt bindande karaktär.

När välja IOP-avtal?

De skäl som anges i utredningen 2019:56 Idéburna aktörer i offentlig välfärd och av upphandlingsmyndigheten och SKR, kan sammanfattas enligt följande:

- 1) Den aktuella myndigheten har inga färdiga lösningar på en komplex samhällsutmaning som kräver långsiktiga lösningar,
- 2) Det finns en innovativ, icke-kommersiell aktör, som myndigheten har stor tillit till, och som har bred förankring i lokalsamhälle och profession, och som delar myndighetens mål inför samhällsutmaningen.
- 3) Ekonomiskt överstiger stadens insatser gränsen för direktupphandling
- 4) Det finns inga jämförbara aktörer att teckna avtal med.

IOP-avtal för bygglek på Guldängen

Bakgrund

Från december 2016 till december 2019 upplät Malmö stads gatukontor en grönyta, Guldängen, mellan Sofielunds industriområde och Lönngården åt föreningen Växtväcket att bedriva projektet "Guldängen - bygglek som demokratiwerkstad", finansierat av allmänna arvsfonden. Projektet skulle skapa "lekfulla aktiviteter med och för nyanlända och etablerade barn mellan 5–13 år i Malmö".

Projektet syftade till att bidra till integration och utveckla metoder för att använda "bygg- och odlingslek som demokratiwerkstad tillsammans med barn. Två mål angavs:

- "att etablera en pedagogisk bygglekverksamhet med skogsträdgårdsodling på Guldängen"
- "att utveckla en spridningsmodell för hur bygglekverksamheten kan etableras och drivas i samarbete mellan idéburen och offentlig sektor"

En referensgrupp bildades av Malmö stad för att följa Växtväckets arbete med Byggleken på Guldängen. I referensgruppen var fastighets- och gatukontoret sammankallande. I övrigt ingick fritidsförvaltningen, miljöförvaltningen, förskoleförvaltningen och stadskontoret.

I september 2019 inkom ett Malmöinitiativ om att Malmö stad borde ha bygglekar/bygglekplats driven i stadens regi. Tekniska nämnden behandlade frågan. Som underlag för stadens yttrande förde fastighets- och gatukontoret dialog med de övriga förvaltningarna. Här fanns ett stort intresse från de tekniska förvaltningarna och fritidsförvaltningen både för bygglek och för att stadens på något vis borde underlätta för den här typen av verksamhet. Växtväckets bygglek på Guldängen lyftes fram som exempel. I svaret från Tekniska nämnden menade att man är positiv till bygglekplatser och att tekniska nämnden skulle kunna upplåta mark till detta ändamål, men att om staden ska främja bygglek så bör ansvaret för verksamheten ligga på en annan nämnd.

De medel som verksamheten beviljats från Allmänna Arvsfonden under sin uppstartsfas 2017 till och med 2019 upphörde vid årsskiftet 2019/ 2020. I januari avslag kommunstyrelsen Växtvärkets ansökan om 1 500 000 kronor per år under åren 2020 till och med 2022 för en grundfinansiering av verksamheten Guldängens bygg- och odlingslekplats. Under de tre år som ansökan avsett angav föreningen att den hade för avsikt att utveckla en hållbar finansieringsmodell, där verksamheten successivt går mot ekonomisk självständighet.

Kommunstyrelsens avslag motiverades av att söka medel inte avsåg ett projekt eller en utredning i uppstartsfas. Kommunstyrelsen beslöt istället att anvisa föreningen Växtverket Malmö ett engångsbelopp om 750 000 kronor som verksamhetsstöd för 2020 med finansiering ur kommunstyrelsens anslag för projekt och utredningar.

Januari 2021 gav Tekniska nämnden i uppdrag till sin förvaltning “att utreda möjligheterna att skapa ett IOP (idéburet offentligt partnerskapsavtal) med Växtverket, eller annan finansieringsform, rörande bemanning och utveckling av verksamhet på Guldängens bygglek.”

Tekniska nämnden beslutade i april 2021 att till uppdragsbeskrivningen tillföra att uppdraget syftar till att “säkerställa stadigvarande” verksamhet på Guldängens bygglek.

Samtidigt beslutade Tekniska nämnden att godkänna ett tillfälligt verksamhetsstöd till föreningen Växtverket om totalt 900 000 tkr, att utbetalas per tertial.

Utredningsuppdraget avsåg att föreslå form för samarbete mellan fastighets- och gatukontoret avseende Guldängens bygglekplats. Uppdraget från januari avsåg att utreda möjligheten att starta ett IOP. Men innan det slutligen presenterades för tekniska nämnden snävades uppdraget in till att istället ange att ett IOP skulle ingås och hur. Det presenterade förslaget innebar att frågan om IOP inte ställdes mot några andra alternativ.

Den 14 december 2021 fattade Tekniska nämnden beslut om ett IOP med Växtverket 2022-2024 kring byggleken på Guldängen. I det beslut som

fattades av Tekniska nämnden hade uppdraget tolkats som att det syftat till att utreda möjligheterna att ingå ett IOP-avtal rörande bemanning och utveckling av verksamheten på Guldängens bygglek, och att utredningen kommit fram till sådana förutsättningar finns. Inget alternativ till finansiering och samarbetsform angavs.

Tekniska nämnden beslutade att godkänna att förvaltningen ingick ett ideellt offentligt partnerskap med föreningen Växtväcket avseende verksamheten i Guldängen. Till avtalet beslutade nämnden att anslå 1,5 mkr per år 2022-2024, och att uppsägning skulle ske senast 6 månader innan verksamheten upphör. Fastighets- och gatukontoret fick i uppdrag att tillsammans med föreningen Växtväcket skulle ta fram en beskrivning av verksamheten samt teckna ett IOP-avtal med föreningen, enligt en mall som bifogades beslutet.

Den 29 December tecknades avtal mellan fastighets- och gatukontoret och Växtväcket om IOP för Guldängen.

Under hösten 2023 påbörjades en revision av avtalet. Revisionens gjordes i samråd mellan fastighets- och gatukontorets tjänstemän och företrädare för Växtväcket. En av anledningarna till behovet att se över avtalet var de nya budgetförutsättningarna som förväntades råda för 2024, vilka skulle påverka bidraget till Växtväcket. Sammantaget resulterade revisionen i att avtalstexten kortades ner men att beskrivning av vilken verksamhet som Växtväcket skulle bedriva inte ändrades i sak. Sist och slutligen ändrades inte heller bidraget till Växtväcket. Det reviderade avtalet undertecknades av Växtväcket och fastighets- och gatukontoret den 12 december 2023.

Avtalet med Växtväcket

Mål

IOP-avtalet med Växtväcket definierar syftet med verksamheten som att i huvudsak tillhandahålla en bemannad bygglekplats och en utepedagogisk resurs för skolbarn i Malmö. Ett visst inslag av inslag av stadsodling benämns också i avtalet men det är otydligt hur stor del av verksamheten som faktiskt avser odling.

Avtalet stipulerar att bygglekplatsen ska vara bemannad och att verksamheten ska skapa kostnadsfria och meningsfulla aktiviteter för skolbarn i Malmö. Syftet med detta är att verksamheten ska bidra till att utveckla barns självständighet och handlingskraft, inspirera till miljöengagemang, eftertanke och hållbara livsstilar samt bidra till ökad trygghet och trivsel i området.

Verksamheten, som är öppen för alla, ska erbjuda ett komplement till skola och publika obemannade lekplatser och bidra till att minska segregationen och att barn från olika områden i staden får goda uppväxtvillkor. Den ska också skapa en ökad social sammanhållning genom lokal utveckling, även om verksamheten erbjuds hela staden. Verksamheten får anses ha bedrivits i enlighet med avtalet.

Utifrån de mål som kommunfullmäktige har fastställt för åren 2024-2026 och som särskilt berör tekniska nämnden synes syftet med verksamheten och hur den har bedrivits bidra till att uppfylla följande.

- Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor
- Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation
- Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela stan.

Partsavsikten

Avtalet är otydligt i vad gäller parternas intentioner och avsikter, både med avtalet och verksamheten. Genom skiftande formuleringar har det skapats olika tolkningar och förväntningar av vilka åtaganden, utöver ekonomiska, som avtalet faktiskt syftar till att reglera mellan parterna. En tydligt sådant exempel är om avtalet syftar till att möjliggöra att verksamheten blir permanent eller om avtalet endast beskriver ett försöksprojekt som förväntas upphöra när avtalet upphör.

Ytterligare en svårighet är hur man ska se på ett IOP-avtals för parterna bindande verkan. Å ena sidan ska ett avtal om IOP uttryckligen bygga på gemensamma överenskommelser även när det gäller ändrade förutsättningar, å andra sidan ska avtalet reglera vad parterna har att förhålla sig till i form av ekonomiska och övriga resurser.

Detta knyter i sig an till frågan om den ömsesidighet som är tanken bakom modellen för IOP-avtal. Ömsesidighet som en bärande del av avtalet saknas.

Istället regleras vad Växtvärdet ska uppnå: inklusive lärande, verksamhet för barn; och vad fastighets- och gatukontoret ska bidra med: finansiering av Växtvärdets verksamhet. Det saknas således information om vad Växtvärdet ska bidra med och likaså vad fastighets- och gatukontoret ska uppnå och lära.

Detta är viktiga frågeställningar för både planering av verksamheten och möjligheten till samverkan och uppföljning. Ett eventuellt nytt avtal kan med fördel förtydliga dessa aspekter.

Samverkan

Avtalet uppställer krav på en samverkansgrupp med två representanter från varje part. Gruppens syfte är att utvärdera insatser, göra eventuella justeringar i avtalet och, vid behov, lyfta frågor till beslutsfattaren inom respektive organisation.

Den bild som ges från intervjuerna från både tjänstepersoner och företrädare för Växtvärdet är att arbetet och kommunikationen inom samverkansgruppen varit mycket god. Gruppens arbete har dock försvårats genom ett otydligt beslutsmandat och mellan vad som utgör politiska beslut och vad som kan betraktas som verkställighet.

Uppföljning, utvärdering, ekonomi

Enligt avtalet ska årlig uppföljning ske i samverkan där både verksamheten och IOP som avtalsmodell ska följas upp. Det har varit en årlig uppföljning men det är oklart i vilken omfattning IOP som samverkansmodell har utvärderats.

Fastighets- och gatukontorets primära bidrag har bestått i att årligen finansiera verksamheten. Avtalet uppställer inga riktlinjer eller krav för uppföljning och redovisning av de bidrag som Växtvärdet har fått. Det har därför inte heller förekommit någon redovisning eller uppföljning av ekonomin. Det är också oklart hur det separata odlingsavtalet har följts upp. Det är alltså inte alla delar av parternas åtaganden som har följts upp.

Skötselavtal för stadsodling

Till IOP-avtalet är fogat en bilaga som består av ett skötselavtal avseende marken där verksamheten bedrivs. Skötselavtalet följer fastighets- och gatukontorets mall för stadsodling.

Därmed kan det uppstå otydligheter avseende vad som gäller eftersom de två avtalen delvis reglerar samma saker. Då verksamheten inte utgör en ”ren

stadsodling” kan det diskuteras om inte de klausuler som reglerar odling med fördel kan inkorporeras i IOP-avtalet.

Verksamheten utifrån mål och syfte

För att utvärdera måluppfyllnad är utgångspunkterna mål och syfte som de är formulerade i avtalet. Underlaget för utvärderingen är de intervjuer som utförts inom projektet och de verksamhetsberättelser och övriga rapporter som lämnats inom avtalet och av Växtväcket.

Mål utgår både från fastighets- och gatukontorets verksamhet och Guldängens, medan formuleringarna av syftet, med undantag av den andra punkten, utgår från de syften som verksamheten på Guldängen haft oavsett finansiering.

I avtalet syftar överenskommelsen om idéburet offentligt partnerskap till att “de ingående organisationerna ska med sin verksamhet bidra till att utforma det offentliga rummet för att skapa förutsättningar för stadens sociala hållbarhet, så att det offentliga rummet är tillgängligt för alla genom att det fylls med mötesplatser, stadsliv och aktiviteter”.

Formuleringarna av syftet, med undantag av den andra punkten, utgår från de syften som verksamheten på Guldängen haft oavsett finansiering.

Syften bakom verksamheten i partnerskapet anges som att

“att inspirera Malmös barn att utveckla självständighet och handlingskraft, Genom att tillhandahålla en lekmiljö som är utmanande och möjliggör trygg riskbedömning ger vi Malmös barn en möjlighet att växa till mindre riskbenägna ungdomar

Att öka tryggheten; genom att bemanna ett besöksmål, bidra till ökad trivsel i området.

Att inspirera barn i stan till miljöengagemang, eftertanke och till hållbara livsstilar, genom återbruk, odling och utepedagogik

Att tillhandahålla kostnadsfria och meningsfulla fritidsaktiviteter till barn i Malmö”.

Verksamheten på Guldängen bedöms uppfylla mål och syften.

Verksamheten stärker den sociala hållbarheten i staden genom att vara en mötesplats för barn och föräldrar framförallt i och men också utanför området, och skapa trygghet i närområdet. Verksamheten uppfyller syftena att erbjuda inspirerande lek som stärker barns självständighet, “våga”, och kreativa förmåga. Det finns ett tydligt inslag av återbruk och odling.

I avtalet anges målgruppen som alla barn i förskole-, låg- och mellanstadieåldrarna ska nås av erbjudanden om besök i verksamheten. Det angivna resultatmålet är 3000 barn per år. 2022 var resultatet 3753 besökande barn, 2023 3798 besökande barn.

Det andra effektmålet är att “Bygglek och odling ska vara ett komplement till annan verksamhet som erbjuds barn i skola, förskola och i andra lekmiljöer.” Det sker samarbete med kommunens förskola, grundskola och i viss mån gymnasieskola. Detta samarbete sker dock framförallt på enskilda lärares initiativ.

Platsen – lämplighet

En lämplig plats för bygglek är framförallt beroende av markförhållanden och om platsen är lämplig utifrån sociala mervärden som trygghet och inkludering.

Två undersökningar om markföroreningar har gjorts 2018 och 2022.

Undersökningar av markföroreningar har gjorts vid två tillfällen: 2018 och 2022.

Undersökningen 2018 föranleddes av plantering av fruktträd och var en översiktlig undersökning. Halter av PAH H, kvicksilver och bly påvisades vid ytliga prover. Värdena översteg gränsvärdena vid KM, dvs känslig markanvändning för heltidsvistelse, t ex bostäder, förskola, skola eller produktion av livsmedel som konsumeras. Miljöförvaltningen menade att undersökningen inte kunde påvisa om föroreningarna var generella eller lokala.

Undersökningen 2022 syftade till att undersöka om föroreningarna var generella eller lokala, men också om nivåer var skadliga för hälsan. Undersökningen påvisade generella halter av PAH H, kvicksilver och bly över gränsvärden för KM. Den verksamhet som bedrevs på Guldängen bedömdes dock inte utgöra känslig markanvändning. Heltidsvistelse i parken var osannolik. Livsmedintaget från det som odlades i pallkragarna var långt under det som utgjorde en hälsorisk. Denna undersökning kunde inte belägga att markföroreningar i parken med den nuvarande användningen utgjorde någon hälsorisk.

Miljöförvaltningen gjorde dock en annan bedömning i sitt bemötande av fastighets- och gatukontorets markundersökning. Miljöförvaltningen menade att hänsyn måste tas till sammanvägda och långsiktiga effekter: “Konsultens resonemang förutsätter att individer som vistas i undersökningsområdet inte exponeras för förorenad mark i övrigt vilket det inte finns någon garanti för. De barn som kommer att vistas i det aktuella undersökningsområdet kan även exponeras för förorenad mark där de bor, går på förskola, eller går i skola”. Man invände också mot att intaget av växter skulle vara ofarligt då det förutsätta att “individer som vistas inom undersökningsområdet inte intar växter från någon annan förorenad mark”.

Fastighets- och gatukonorets markhandläggare invände i diskussioner i januari 2023 att bedömningen måste var platsspecifik. Miljöförvaltningens handläggare

hänvisade till SGI och menade att man bedömer känslig markanvändning på samma sätt över hela staden. Miljöförvaltningen menade att det sannolikt inte räckte med att ta bort det översta jordlagret och lägga på en markduk, eftersom detta inte är en tillräckligt långsiktig lösning. Miljöförvaltningen lägger inte föreläggande så länge fastighets- och gatukontoret arbetar med frågan.

Platsen för bygglek borde om målen för verksamheten är desamma, ligga lätt nåbar för barn från flera stadsdelar och från hela staden, med kollektivtrafik. Platsen borde vara fysiskt tillgänglig samt säker och trygg. Den bör möjliggöra stadsodling.

Bygglek på en bemannad lekplats är en yteffektiv verksamhet och skulle kunna bedrivas i tät stadsbebyggelse, men detta innebär i de allra flesta fall också kostnader för marksanering, som då måste vägas mot de positiva effekter på social sammanhållning i staden.

Huvudalternativet för en plats för Växtverket att bedriva bygglek bör vara den nuvarande platsen på Guldängen. Kostnaderna för att iordningsställa en ny plats i staden kräver iordningsställande av mark och är sannolikt större än de begränsade åtgärder som skulle vara nödvändiga för att iordningsställa den nuvarande platsen på Guldängen.

I samband med planeringen av Hyllievångsparken genomfördes en tävling av gestaltningen av parken där det vinnande förslaget innehöll en temalekplats "lilla Hyllie" med utrymme för bygglek där barnen skulle få möjlighet att göra saker praktiskt, bygga, bära och konstruera. Frågan har inte tagits vidare då en bygglekplats ju förutsätter bemanning och förvaltningens inte haft budget för detta.

En yta i Hyllievångsparket är ändå förberedd för att göra det möjligt att koppla på en bygglekplats.

Fördelarna med Hyllievångsplatsen är att det sannolikt inte finns några ytterligare kostnader för marksanering. Det är nära till förskola och skola. Hyllie station ligger 10 minuters promenad från Hyllievångsparken. Hyllie utgörs av nybyggda eller relativt nybyggda områden, men Kroksbäck och Holma ligger nära. Om det skulle etableras ytterligare bygglekplatser i Malmö så är Hyllievångsparken lämplig.

Samverkan mellan Växtväcket och fastighets- och gatukontoret

En arbetsgrupp med två representanter från staden och två från Växtväcket ska enligt avtalet sammanträda minst ett par gånger årligen och vid mötet ska det förts minnesanteckningar. Kontakterna mellan handläggarna på förvaltningen och Växtväcket har skett fortlöpande. Samarbetet har sett olika ut under olika skeden. Årligen har Växtväcket tagit fram verksamheter och pedagogiska insatser man vill genomföra och tillsammans med representanterna för förvaltningen diskuterat hur de ska genomföras. Under 2023 togs fram förslag till alternativ lokalisering, sedan undersökningar visat på föroreningar i marken.

Samarbetet mellan staden och växtväcket har inte fungerat friktionsfritt, framförallt beroende av att den struktur för samverkan som finns i avtalet inte helt respekterats. Detta blev särskilt tydligt i december 2023 då Växtväcket fick besked om nedskärningar under 2024.

Enligt avtalet ska arbetsgruppen gemensamt vända sig till högre instans om så behövs för verksamheten. I intervjuerna uppges att detta inte alltid har skett, utan att kommunikation skett ostrukturerat mellan olika organisatoriska delar och att arbetsgruppen har rundats. Detta leder till osäkerhet, frustration, bristande tillit, stress och förlorad energi och upplevs som problem både av Växtväckets och av stadens företrädare.

Slutsatser och rekommendationer

Byggleken på Guldängen bedrivs enligt mål och syften angivna i IOP-avtalet. Verksamheten har tydliga sociala mervärden och bidrar till de deltagande barnens kreativitet och självständighet. Utvärderingen kan inte peka på skäl att inte teckna nytt avtal.

Däremot borde staden se över vad staden vill med IOP med Växtvärket kring byggleken på Guldängen. Här finns en bra verksamhet som uppfyller stadens mål. På vilket sätt kan den ges mer stabila villkor? På vilket sätt kan de erfarenheter och kunskaper som utvecklats inom verksamheten på Guldängen också komma stadens ordinarie verksamhet tillgodo? Den nuvarande situationen innebär osäkerhet för en verksamhet som är positiv för staden. Denna osäkerhet tar energi som kunde användas för en långsiktig uppbyggnad av bygglek på andra håll i Malmö. Malmö stad borde därför ta ställning till om bygglek ska vara en del av stadens ordinarie verksamhet.

För att Malmö stad ytterligare skulle kunna dra nytta av verksamheten på Guldängen ger utredningen följande rekommendationer:

- Det borde finnas tydligare beslut om stadens intentioner med samarbetet med Växtvärket kring Guldängen, t ex långsiktighet, spridning.
- Det bör tas fram ett mer genomarbetat avtal med tydligare partsavsikter, tydligare avtalsvillkor med uttalad ömsesidighet, krav på redovisning av resurser och på ekonomisk uppföljning samt ömsesidigt lärande. Det bör inte finnas ett separat skötselavtal, utan överenskommelser för skötsel om området ska vara en del av IOP-avtalet.
- En samarbetsorganisation bör tas fram och den bör innehålla en tydlig ansvarfördelning där det klargörs vilken roll och handlingsutrymme som respektive deltagande funktion har.
- Fler parter bör finnas med i avtalet, t ex fritidsförvaltningen och förskoleförvaltningen, och på det sättet ge förutsättningar för större delaktighet och lärande för Malmö stad.
- Det saknas förvaltningsgemensamma riktlinjer för hur IOP-avtal ska utformas. Det kan vara en fördel att ta fram riktlinjer för när och hur Malmö stad kan och bör teckna IOP-avtal. Fastighets- och gatukontoret bör efterlysa detta från stadskontoret.

Beslutsprocessen och avtalet om att ingå IOP med Växtvärket och verksamheten på Guldängen har brister. I beslutet om avtalet borde det varit tydligare varför staden väljer ett Idéburet offentligt partnerskap, och varför staden ingår IOP med Växtvärket kring byggleken på Guldängen. Hade motiveringen varit tydligare så hade det också varit tydligare vad staden ville ha ut av samarbetet med Växtvärket på Guldängen.

I avtalet är intentionerna höga men innehållet i avtalet är i vissa delar otydligt och saknar väsentliga aspekter.

Malmö stad bör ta fram riktlinjer för IOP-avtal, när de är aktuella och hur de skall tillämpas. Detta skulle öka förutsättningarna för samarbete mellan staden och civilsamhället.

IOP-avtalet är slutet mellan två parter: tekniska nämnden och Växtvärdet. Ett IOP-avtal kan slutas med fler parter. Det vore önskvärt om fler parter från stadens sida varit med i partnerskapet, framförallt för att kunna ta till sig erfarenheter av den pedagogiska verksamheten. Erfarenheterna från partnerskapet med Växtvärdet väcker frågor hur staden arbetar med IOP, och om modellen med bygglekplatser kan ligga till grund för pedagogisk verksamhet på aktivitetsytor på andra platser i den tätaste staden.

En annan viktig fråga är vilken plats som är lämplig för ett fortsatt samarbete med Växtvärdet kring bygglek. Bedömningen i denna utvärdering är att den nuvarande platsen är lämpligast för ett fortsatt samarbete. Platsen gör att byggleken kan bidra till den sociala sammanhållningen i Malmö. Den ligger nära utsatta bostadsområden och är nåbar för många malmöbor. Kostnaden för insatser mot markföroreningar, bedömer vi som vara lägre än kostnader för att flytta byggleken till en annan placering.

Ska byggleken permanentas som kommunal verksamhet bör den bedrivas på fler platser i staden, till exempel Hyllievångsparken, som redan är förberedd för en sådan verksamhet.